

Exam. Code : 103202
Subject Code : 1026

B.A./B.Sc. Semester—II
MUSIC (Vocal)

Time Allowed—3 Hours]

[Maximum Marks—50

Note :— Attempt **FIVE** questions in all, question No. 1 is compulsory.

1. Write short answers of the following :

- (a) What is the singing time of Rag Bhimplasi ?
- (b) Define Nibadh Gaan.
- (c) What is the date of birth and date of death of Pt. Onkar Nath Thakur ?
- (d) What is the Vadi Samvadi of Raga ASAVARI ?
- (e) Define SUHAG.
- (f) What is Fast Khayal ?
- (g) What is Thata ?
- (h) What is the Jati of Raga Shudh Kalyan ?
- (i) Who is Kirtania ?
- (j) Who was Bhai Mardana ? To which religion he belonged to ? 10×1=10

2. What are the salient features of Time Theory in Indian Classical Music ? Write in detail. 10

3. Write any **two** of the following :

ANIBADH GAAN, Ragelap, Roopakalap 10

4. Explain in detail the contribution towards music of great musician Sh. V. N. Bhatkhade or V. D. Paluskar ji. 10
5. Write notation of a Drut Khayal in any raga of your syllabus with two tanas. 10
6. Describe the Ekgun and Dugun Layakaries of KAHRVA TAL and EKTAL with brief description. 10
7. Write in detail the wedding songs of Punjabi culture. 10
8. Define and explain two of the following terms in the context of Gurmat Sangeet :
Astpadi, Ank, PADA. 10

(Punjabi Version)

ਨੋਟ :—ਕੁਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

1. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਦੇ ਸੰਬੰਧਤ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ:
 - (ੳ) ਰਾਗ ਭੀਮਪਲਾਸੀ ਦਾ ਗਾਉਣ ਸਮਾਂ ਕੀ ਹੈ?
 - (ਅ) ਨਿਬੱਧ ਗਾਨ (Gaan) ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
 - (ੲ) ਪੰਡਿਤ ਓਂਕਾਰਨਾਥ ਠਾਕੁਰ ਦੀ ਜਨਮਤਿਥੀ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਕੀ ਹੈ?
 - (ਸ) ਰਾਗ ਆਸਾਵਰੀ ਦਾ ਵਾਂਦੀ ਸੰਵਾਦੀ ਕੀ ਹੈ?
 - (ਹ) ਸੁਹਾਗ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
 - (ਕ) ਫਾਸਟ ਖਿਆਲ ਕੀ ਹੈ?
 - (ਖ) ਬਾਟ ਕੀ ਹੈ?
 - (ਗ) ਰਾਗ ਸ਼ੁੱਧ ਕਲਿਆਣ ਦੀ ਜਾਤੀ ਕੀ ਹੈ?
 - (ਘ) ਕੀਰਤਨਿਆਂ ਕੌਣ ਹਨ?
 - (ਙ) ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਕੌਣ ਹੈ? ਉਹ ਕਿਸ ਧਰਮ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੀ?
10×1=10

2. ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਲਛਣ ਕੀ ਹਨ? ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ। 10
3. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੋ ਤੇ ਲਿਖੋ :
ਅਨਿਬੱਧ ਗਾਨ, ਰਾਗੇਲਾਪ, ਰੁਪਕਅਲਾਪ। 10
4. ਮਹਾਨ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਵੀ. ਐਨ. ਭਾਤਖੰਡੇ ਅਤੇ ਵੀ.ਡੀ. ਪਲੁਸਕਰ ਜੀ ਦੇ ਸੰਗੀਤ ਪ੍ਰਤਿ ਯੋਗਦਾਨ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 10
5. ਆਪਣੇ ਸਲੇਬਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਰਾਗ ਵਿੱਚ ਦਰੁਤ ਖਿਆਲ, ਦੋ ਤਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲਿਪਿਬੱਧ ਕਰੋ। 10
6. ਕਰਵਾ ਤਾਲ ਅਤੇ ਇੱਕਤਾਲ ਦੀ ਇੱਕਗੁਨ ਅਤੇ ਦੋਗੁਨ ਲੈਅਕਾਰਿਆਂ ਦਾ ਸੰਖਿਪਤ ਵੇਰਵੇ ਨਾਲ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 10
7. ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਗਾਨਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਲਿਖੋ। 10
8. ਗੁਰਮਤ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ :
ਅਸ਼ਟਪਦੀ, ਅੰਕ, ਪਦ (PADA)। 10

(Hindi Version)

ਨੋਟ :— ਕੁਲ ਪਾंच प्रश्न करो। प्रश्न संख्या 1 अनिवार्य है।

1. निम्नलिखित के संक्षिप्त उत्तर लिखिये :
(क) राग भीमप्लासी का गायन समय क्या है ?
(ख) निबद्ध गान (Gaan) को परिभाषित कीजिये।
(ग) पंडित ओंकारनाथ ठाकुर की जन्मतिथि तथा मृत्युतिथि क्या है ?

- (घ) राग आसावरी का वादी संवादी क्या है ?
 (ङ) सुहाग को परिभाषित कीजिये।
 (च) फास्ट ख्याल क्या है ?
 (छ) थाट क्या है ?
 (ज) राग शुद्ध कल्याण की जाति क्या है ?
 (झ) कीर्तनिया कौन है ?
 (ञ) भाई मर्दाना कौन है ? वह किस धर्म से संबंधित है ?

10×1=10

2. भारतीय शास्त्रीय संगीत में समय सिद्धांत के मुख्य लक्षण क्या हैं ? विस्तार में लिखिये। 10
3. निम्नलिखित में से कोई दो लिखिये :
 अनिबद्ध गान, रागेलाप, रूपकअलाप। 10
4. महान संगीतकार श्री वी.एन. भातखंडे तथा वी.डी. पलुस्कर जी के संगीत प्रति-योगदान की विस्तारपूर्वक व्याख्या कीजिये। 10
5. अपने स्लैबस के किसी राग के द्रुत ख्याल, दो तानों के साथ लिपिबद्ध कीजिये। 10
6. केहरवा ताल तथा एकताल की एकगुन तथा दोगुन लयकारियों का संक्षिप्त व्याख्या के साथ वर्णन कीजिये। 10
7. पंजाबी संस्कृति के विवाह के गानों को विस्तारपूर्वक लिखिये। 10
8. गुरुमत संगीत के संदर्भ में निम्नलिखित में से किन्हीं दो शब्दों को परिभाषित करें तथा व्याख्या करें :
 अष्टपदी, अंक, पद (Pada)। 10